

Chapter: 10 to 19

प्र. A) दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्यायाचा क्रमांक लिहा.

(5)

1

- 1) सायट्रिक आम्लामध्ये सोडिअम बायकार्बोनेट मिसळल्यास कोणता वायू मुक्त होतो?
अ. H_2 ब. O_2 क. CO_2 ड. H_2CO_3
- 2) ..... मूलतः सेल्यूलोज व पेक्टिन ह्या कर्बोदकांपासून बनलेली असतात.
(अ) क्युटीन   (ब) पेशीभित्तिका   (क) पेशीपटल   (ड) सायटोसोल
- 3) आम्लविरोधक औषधे ..... नियंत्रित करण्याकरिता वापरतात .
अ. उच्च आम्लता   ब. निम्न आम्लता   क. उच्च अल्कता   ड. निम्न अल्कता
- 4) ग्रहाभोवती फिरणा-या आकाशातील वस्तूला ..... म्हणतात.
अ. आंतरतारकीय मेघ   ब. दीर्घिका   क. उपग्रह   ड. धूमकेतु
- 5) आरशावर पडलेले जास्तीतजास्त किरण परावर्तित होतात, कारण तो ..... आहे.
अ. पारदर्शक   ब. प्रकाशमान   क. अपारदर्शक   ड. परावर्तित पृष्ठभाग

B) सत्य किंवा असत्य लिहा

(2)

- 1) अनियमित परावर्तनामध्ये वेगवेगळ्या बिंदूपाशी आपतन कोन वेगवेगळे असतात.
- 2) विशिष्ट ठिकाणाच्या पर्यटनामुळे स्थानिक परिसंस्थेवर अतिरिक्त ताण येऊन तिची मोठ्या प्रमाणावर हानी होते.

C) जोडी जुळवा.

(2)

अ - गट	ब - गट
i. अस्परजिलस	अ. प्राथमिक भक्षक
ii. अँनेलिड्स	ब. उत्पादक
	क. विघटक

D) सहसंबंध ओळखा.

(2)

- 1) सूर्य : 8 मिनिटे :: अल्फा सेंटॉरीस : .....
- 2) सरडे : द्वितीय भक्षक :: अस्परजिलस : .....

E) नावे लिहा.

(2)

- 1) बंकर्समध्ये भूपृष्ठभागाच्या खाली राहून भूपृष्ठावरील वस्तूंची टेहळणी करण्यासाठी वापरतात.
- 2) कोणतेही दोन जलीय परिसंस्थांचे प्रकार:

प्र.2 A) शास्त्रीय कारणे लिहा. (कोणतेही दोन)

(4)

- 1) अंधाऱ्या खोलीत आपण वस्तू पाहू शकत नाही.
- 2) रक्तदानास सर्वश्रेष्ठ दान संबोधले जाते.

3) प्रत्येक नागरीकाने 4R नियमांचे पालके केले पाहिजे.

B) पुढील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

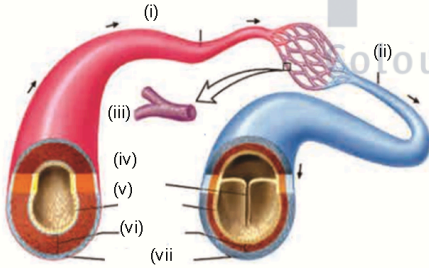
(8)

- 1) व्याख्या लिहा.
अंतःश्वसन
- 2) सुबक व नामनिर्देशित आकृती काढा.
पाणबुडीवरील परिदर
- 3) गुणधर्म / वैशिष्ट्ये / लक्षणे / फयदे / तोटे / परिणाम लिहा.
तर काय झाले असते ?
लोहितरक्तकणिकेत तंतुकणिका असल्या.
- 4) फरक स्पष्ट करा.
तारे व ग्रह
- 5) टिपा लिहा
थर्मोकोल.

प्र.3 उत्तरे स्पष्टीकरणासह लिहिणे. (कोणतेही पाच)

(15)

- 1) आम्ल हा एक असा पदार्थ असतो की ज्याचे पाण्यातील द्रावण हायड्रोजन आयन (H^+) उपलब्ध करून देते.
- 2) मायक्रोव्हेवमध्ये अन्न गरम करण्यासाठी तुमच्याकडे असलेल्या प्लॅस्टिकच्या व बोरोसिलिकेट च्या भांड्यापैकी तुम्ही कशाचा उपयोग कराल? का?
- 3) आकृती पूर्ण करा.
धमन्या व नीला यांची रचना

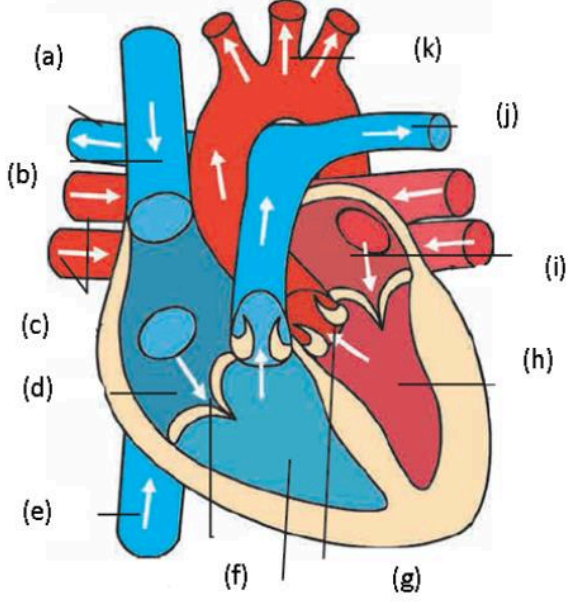
- 4) कार्ये लिहा.
लयकारिका
- 5) परिच्छेद वाचन करून त्यावर आधारित प्रश्नांची उत्तरे लिहिणे.
मानवामध्ये ध्वनी हा स्वरयंत्रामध्ये निर्माण होतो. घास गिळताना आपल्या हाताची बोटे घशावर ठेवल्यास काहीसा हालणारा एक उंचवटा तुम्हांला जाणवेल. हेच ते स्वरयंत्र होय हे श्वासनलिकेच्या वरच्या बाजूस असते. त्यामध्ये दोन स्वरतंतू असलेल्या जागेतून हवा श्वासनलिकेत जाऊ शकते. फुफ्फुसातील हवा जेव्हा या जागेतून जाते तेव्हा स्वरतंतू कंप पावतात व ध्वनीची निर्मिती होते. स्वरतंतूंना जोडलेले स्नायू या तंतूवरील ताण कमी जास्त करू शकतात. स्वरतंतूवरील ताण वेगवेगळा असल्यास निर्माण होणारा ध्वनीही वेगवेगळा असतो.
  - i. मानवामध्ये ध्वनी कोणत्या अवयवात निर्माण होतो ?
  - ii. स्वरयंत्र कोठे असते ?
  - iii. स्वरतंतू कोठे असतात ? ते किती असतात ?
  - iv. मानवात ध्वनी कसा निर्माण होतो ?
  - v. मानवात वेगवेगळा ध्वनी कसा निर्माण होतो ?
- 6) गणितीय उदाहरण सोडवणे.

एका पूल 20 मिटर लांबीच्या लोखंडी सळ्या पासून बनला आहे 18°C तापमानाला दोन सळ्यांमधील अंत 0.4 सेमी आहे. तर किती तापमानापर्यंत पूल योग्य अकारात असेल?

प्र.4 पुढील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(10)

1) दिलेल्या आकृतीला नावे द्या .

2) प्लॉस्टिक कसे तयार करतात?

3) सल्फ्युरिक आम्लाला रासायनिक उद्योगधंद्यात सर्वात जास्त महत्त्व का आहे?